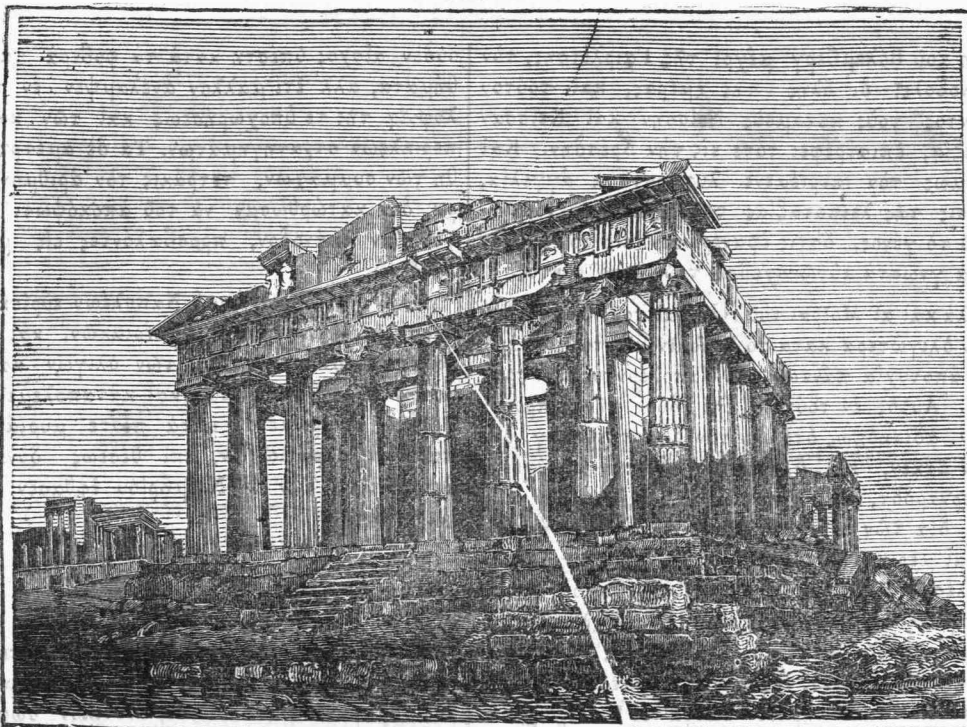

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 38.

Τόμος. Ζ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1854.

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑ.

(Συνέχεια, ὅρα φυλ. 36.)

Ἄλλ' οἱ Πρῶσοι, διασκορπισθέντες εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὰ δάση, συντάσσουσιν ἐκ νέου τὰς φάλαγγας τῶν, καὶ προηγουμένων τῶν Αὐστριακῶν καὶ τῶν Ρώσων, περικλίσκει ὁ Βανδὰμ ἐν τῇ ὀπισθοφυλακῇ καὶ ὑπομένει τὸ τριπλὸν πῦρ τῶν συμμάχων. Τρυματισθεὶς ἐπὶ τέλους, ζωγρεῖται μετὰ πολλῶν ἄλλων, καὶ ἡ πτώσις τοῦ Βανδὰμ, ὅστις ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ ἐπιχειρήματος, καθιστᾷ ῥιψοκινδυνότερον τὸ λοιπὸν στράτευμά του, καὶ τοῦτο, ἐστερημένον τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάσης ἐπικουρίας, ἀναγκάζεται νὰ παραδοθῇ ἀποθὲν τὰ ὅπλα ἢσαν ὀκτάκις χίλιοι οἱ αἰχμαλωτισθέντες.

Ἄλλ' ἡ ζήμια αὕτη, ἣν ἠδύναντο νὰ ἐμποδίσωσιν ὁ Σαίν-Σὺρ καὶ ὁ Μαγδονάλδος, ἐὰν ἐσπεύδον, ἀκούσαντες τὸν κρότον, εἰς ἐπικουρίαν, ἡ ζήμια αὕτη δὲν ἦτο πολὺ ὑπερτέρα τῆς φθορᾶς τῶν συμ-

μάχων δυνάμεων. Καὶ ὅμως, εἰμαρμένης ἤδη τῆς πτώσεως τοῦ κολοσσοῦ, καὶ δευτέρα συμφορὰ διεδέχετο τὴν πρώτην, μᾶλλον καιρῖα καὶ ἐπαισθητὴ, ἡ προδοσία τῶν συμμάχων καὶ τῶν ἰδίων δημιουργημάτων ἡ ἀχάριστος ἀδικοφροσύνη. Καὶ ἄλλως οἱ ποταμοὶ ἐξεχείλισαν ἐνεκα τῆς πολυομβρίας, καὶ οἱ δρόμοι, οἱ πρὶν διαβατοὶ, παρίστων λίμνην ἀπέραντον, ἐνῶ οἱ ὀρητικοὶ χεῖμαρροι, καταστρέφοντες τὰς γεφύρας, ἀπέκοπτον τὴν κοινωσίαν τῶν διαφόρων σωμάτων τοῦ Ναπολέοντος. ἵνα περαιωθῇ ἡ πτώσις του, ἀνάγκη νὰ συνομιώσωσι καὶ τὰ στοιχεῖα μετὰ πάντων τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. Μία μοῖρα τοῦ Μαγδονάλδου, παλκίωντος κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ κατὰ τῆς ὀργισμένης φύσεως, περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ἀπέβαλε τοὺς πλείστους πολεμιστὰς, σωθέντων τῶν λοιπῶν διὰ κολυμβήματος.

Μαθὼν τὸ πάθημα ὁ Ναπολέων, καὶ ἀφείς τὸ συμμαχικὸν στράτευμα κλεισμένον ἐντὸς τῶν ὄρεων τῆς Βοημίας, ἐσπευσεν εἰς τὴν Σιλεσίαν, ὅπου εὗρον τὴν ὑπόλοιπον δύναμιν τοῦ Μαγδονάλδου, ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, τὸν διώκει ἀπὸ

τὰ ὕψη τοῦ Βόλεμβεργ μέχρη τῆς Γαιρλίτσης, τὸν κεραυνοβολεῖ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, καὶ τούτου διαβάντος τοὺς ποταμοὺς Νείσσην καὶ Κείσσαν ἐν ἀταξίᾳ, ἐπιστρέφει τότε εἰς τὴν Δρέσδην. Καὶ ἐδῶ ὅμως τὸν περιέμενε λυπηροτάτη ἀγγελίη, ἡ εἰδήσις τῆς λειποταξίας τοῦ στρατηγοῦ Ιόμινη, Σοηδοῦ τὸ γένος, ὅστις ἐφανέρωσεν εἰς τὸν ἐχθρὸν ὅλα τὰ γνωστὰ αὐτῷ σχέδια τοῦ Ναπολέοντος.

Ἀλλὰ καὶ αἱ Μοῖραι τοῦ Νέη καὶ τοῦ Ὀδινὸς, δὲν ἔπαθον ὀλιγώτερα κατὰ τὸ Βερολίνον· ἦτο γεγραμμένη ἡ ἀποτυχία πάντων τοῦ Ναπολέοντος τῶν στρατηγῶν. Αὐτὸς ἐν τούτοις ἐπὶ δύο μῆνας προσέβαλλεν ἀδιακόπως ὅτε μὲν τὸν Σβάρτσεμβεργ, ὅτε δὲ τὸν Σάκεν, καὶ ἄλλοτε πάλιν τὸν Βλούχερ ἢ τὸν Βερναρδὸτ, ἐμποίησας εἰς αὐτοὺς πανικὸν τινα φόβον διὰ τῶν στρατηγηματικῶν του κινήσεων.

Ἀλλ' αἱ μερικαὶ αὗται νίκαι δὲν τῷ ἐχρησίμευσον ἀποτελεσματικῶς, διότι οἱ μὲν σύμμαχοι ἐχθροὶ ἀνεπλήρουν διὰ νέων δυνάμεων τὰς νικηθείσας, ὁ δὲ στρατὸς τοῦ Ναπολέοντος, ἐπιδεῆς βοηθημάτων καὶ ἐπικουρίας, ἐξησθένει ἡσπέραι καὶ ὀλιγόστους. Καὶ δὲν ἤρουν ταῦτα· οἱ Παύχοι καὶ οἱ Σάξονες, οἱ τῆς Βετοφαλίας κάτοικοι καὶ ἡ ὁμοσπονδία τοῦ Ρήνου, πρῶν μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι, ἠγείροντο ἤδη ἀπειλοῦντες καὶ πολέμιοι. Ἡ Αὐστρία αὐτὴ ἐκηρύσσεται ἐχθρὰ, καὶ σώματα ἤδη διάφορα ἐσπευδον νὰ τοῦ ἐμποδίσωσι τὴν ὑποχώρησιν. Ὁ δὲ Ναπολέων, προσεπικειμένης καὶ αἰστίας, ἐπορεύθη εἰς Λειψίαν, ἔνθα συνεκροτήθησαν τρεῖς μάχαι αἱματωδέσταται, τὴν 16, 18 καὶ 19 Ὀκτωβρίου 1813. Τὴν πρώτην ἐκέρδησεν ὁ Ναπολέων ἀντιτάξας δώδεκα μυριάδας πρὸς τὰς εἰκοσιν ἐπτὰ τῶν πολεμίων, οἵτινες ἀποβαλόντες τεσσαράκοντα χιλιάδας μαχητῶν, λαβόντες δέκα μυριάδας ἐπικουρίας, ἐπέπεσαν ὅλαις δυνάμεσι κατὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ἐνῷ δὲ ἐκεῖνοι εἶχον πέντε μυριάδας ἵππων, καὶ χίλια τηλεβόλα ὑπὲρ τὸ πυροβολικὸν τοῦ Ναπολέοντος, οὗτος οὔτε ἐνίκησεν, οὔτε ἐνίκηθη, οὔτε ἐξετόπισε τοὺς ἐχθροὺς, οὔτε ἐξετοπίσθη, ἀλλὰ κατὰ τὴν τρίτην μάχην ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ ἑλλείψει πολεμοφοδίων, καὶ ἡ ὑποχώρησις αὕτη ἡ ἀξιομνημόνευτος μαρτυρεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν τῶν στρατηγημάτων του, καὶ τῶν στρατιωτῶν του τὴν ἀτάραχον γενναϊότητα, διότι αὐτοῦ ὁδηγοῦντος τὴν ὑποχώρησιν, τρισμυριοὺς ἀπέβαλον μαχητὰς οἱ Ρῶσοι καὶ ἡ Πρωσία. Ἡ Μοῖρα ἥτις συνέκειτο ἐκ Σαξόνων καὶ αἱ ἵπποι τῆς Βυρτεμβέργης ἐλειποτάκισαν ἐν τῇ θερμότητι τῆς συμπλοκῆς ὥρα καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν πολεμίων· ἐδῶ ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἐδῶ συνέρρευσαν πᾶσαι αἱ συμφοραὶ κατὰ τῆς στρατιᾶς τοῦ Ναπολέοντος, ἐπὶ τοῦ Ἑσθλερ ἐπεραιώθη μάλιστα ἡ ἐπισημοτέρα, διότι τοῦ Μαγδονάλδου καὶ τοῦ Πονιατόβσκη οἱ στρατιῶται, ἐκραγείσης πρὸς τῆς διαβάσεως αὐτῶν τῆς ὑπονόμου εἰς τὴν γέφυραν, ἠχμαλωτίσθησαν σχεδὸν πάντες. Ἡ δόξα ὅμως τοῦ Ναπολέοντος,

οὐδὲν αἶσχος ὑπέστη κατὰ τὰ φοβερά ταῦτα παθήματα, ἀλλ' ἔτι μάλλον ἀνέλαμψεν ἐν τῇ μεγαλοφυΐᾳ τῆς τε ὑποχωρήσεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν περικλεῶν στρατηγημάτων. Τὰ δὲ ἀμέτρητα πλήθη τῶν συμμάχων, τετράκις τὸν ἀριθμὸν ὑπέρτερα, δὲν κατάρθρωσαν νὰ τοῦ ἀποκόψωσι τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδον, προσβαλόντες εἰς μάτην τὸ Λινδενώ.

Ἀλλ' εἰς τὸ Χανάου ὁ Ναπολέων εὐρίσκεται πρὸς στρατιᾶς Πρυάρων καὶ Αὐστριακῶν, καὶ ὅμως νικᾷ περιδοξὸν νίκην διὰ τῶν ὀλίγων καὶ κεκμηκότων πολεμιστῶν του, καὶ καταπολεμεῖ τὸν Δε-Βρέδην ὠχυρωμένον μετὰ πέντε μυριάδων ἀκοπιάστων στρατιωτῶν, ἐπὶ θέσεως δυνατῆς καὶ ἀπορρήτου. Τὴν 9 Νοεμβρίου ἐφθασεν εἰς τοὺς Παρισίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Οἱ προδόται τῆς Γαλλίας.

Ἡ μὲν Γερουσία ἐπεψηφίσατο ἑκτακτον ἄλλην νεοσυλλεξίαν, τῇ θελήσει τοῦ Ναπολέοντος, οὗτος δὲ συνεκάλεσε τὸ νομοθετικὸν σῶμα ὅπως ἐγκρίνῃ τὰ σχέδια καὶ τὰ μέτρα, ἅτινα ἀλανθάστως ἔμελλον νὰ ἀναχαιτίσωσι τὰς ἀπειραρίθμους δυνάμεις τῶν συμμάχων αἵτινες ἠπέλουν τὴν γῆν τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' ὁ Φουσσὲ καὶ ὁ Ταλεϋράν καὶ ὁ ἄλλος τῶν προδοτῶν ὄχλος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐν σκότει εἰργάζοντο ραδιουργοῦντες κατὰ τῶν μέτρων τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ τὸ νομοθετικὸν σῶμα ὑπὸ τοιούτων πλοκῶν ἐρεθιζόμενον ἐφθασεν εἰς τοσαύτην χαμέρπειαν ὥστε ἐμέμφθη τὸν Ναπολέοντα, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος εἶχε μάλιστα ἀνάγκην τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς γενναϊότητος τοῦ ἥρωος. Ἰδοὺ δὲ τι ὁ αὐτοκράτωρ ἔλεγεν εἰς τὸ σῶμα τοῦτο.

Δὲν ἐτύπωσα τὸ ἐγγράφον σας θέλων νὰ ἐμποδίσω ἀπαίσιον καὶ ὀλεθρίαν πυροκαΐαν.

Τὸ ἐν δέκατον τοῦ σώματος εἰσθε καλοὶ πολῖται, τοὺς γνωρίζω καὶ δὲν τοὺς λησμονῶ, οἱ δὲ ἄλλοι, καὶ οἱ τὴν ἐπιτροπὴν ἀποτελοῦντες, στασιασταὶ καὶ ραδιουργοί. Ὁ Λεναὶ εἶναι προδότης ἔχων ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ πρίγκηπος ἀντιβασιλέως τῆς Ἀγγλίας· ἔχω ἀποδείξεις εἰς χεῖράς μου· οἱ λοιποὶ φατριάζετε μόνον.

Διὰ τοῦ ἐγγράφου σας ζητεῖτε νὰ χωρίσητε τοῦ ἔθνους τὸν Αὐτοκράτορα. Ἐγὼ μόνος εἰμαι τοῦ λαοῦ ὁ ἀντιπρόσωπος. Καὶ τίς ὑμῶν τολμᾷ νὰ ἀναδεχθῇ τοιοῦτον βάρος; Μάθετε ὅτι ὁ θρόνος δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τεμάχιον οἰκτροῦ ξύλου περιενδεδυμένον διὰ πορφύρας. Ἐὰν ἐπίστευον σας, ἔπρεπε νὰ δώσω εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Γαλλίας πλέον τῶν ὑπ' αὐτῶν ζητουμένων.

Καὶ ἐγὼ, δὲν θυσιάζω ἐγὼ τὴν ὑπερηφάνειάν μου προσπαθὼν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης; Ναὶ εἰμαι ὑπερήφανος, διότι εἰμαι ἀνδρεῖος, εἰμαι ὑπερήφανος διότι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑπὲρ τῆς Γαλλίας κατάρθωσα. Τὸ ἐγγράφον σας ἦτο ἀνάξιον ἐμοῦ τε καὶ

τοῦ σώματος, μίαν ἡμέραν θέλω τὸ τυπώσει μόνον διὰ νὰ σᾶς ἐντροπιάσω.

Ἡθελήσετε νὰ μὲ χρίσετε μὲ λάσπην, ἀλλ' ἐγὼ, φονεύομαι ναί, ἀλλὰ δὲν ἀτιμάζομαι.

Ἐπανελάθετε εἰς τοὺς οἴκους σας . . . καὶ ἐὰν εἶχον ἄδικον, δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ ἐλέγξετε δημοσίᾳ καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἐχθρὸς ἐτοιμάζεται νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ Κράτος. Ἐκαστος πρέπει ἐν οἴκῳ νὰ καθαρίζεται ἀπὸ τὰ ἔλκη του. Ἄλλως τε ἡ Γαλλία ἔχει πλεονέτεραν ἀνάγκην ἐμοῦ ἢ ἐγὼ αὐτῆς.

Καὶ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν.

Ἐνῷ πάντες οἱ δυνατοὶ ἢ ἀδιαφόρουν ἢ προέδιδον τὴν πατρίδα καὶ τὸν αὐτοκράτορα, ὁ Καρνὸτ, ὁ γενναῖος Καρνὸτ, ὅστις οὐ μόνον δὲν τὸν ἐκολάκευσέ ποτε, ἀλλ' ἀντέστη εἰς τὴν ἐπὶ θρόνου ἀνύψωσίν του, ἔσπευσε προσφέρειν αὐτῷ τὴν διάνοιαν καὶ τὸν βραχίονά του πρὸς υπεράσπισιν τῆς Γαλλίας κινδυνεύουσας. Ἐν αὐτῷ προσωποποιουμένη ἀνέζη ἡ τιμὴ τῆς Γαλλίας, πάντες σχεδὸν οἱ λοιποὶ ἦσαν αἵσχη της.

Ὁ δὲ Ναπολέων ἀντιτάσσων εἰς τὴν περίξ αὐτοῦ πανήγυριν τῶν συμφορῶν, τὴν εὐθαρσίαν καὶ τοὺς σπινθῆρας τῆς μεγαλοφυΐας του, ἤλπισε νὰ καταβάλῃ ὀριστικῶς τοὺς πολέμους, ἀλλ' ἐπληρώθη καιριωτάτην πληγὴν. Ὁ γυναικάδελφος, ὁ φίλος ὁ εὐεργετημένος, ὁ σύντροφός του ὁ παλαιός, ὁ Μουράτ, συνθηκολογήσας μετὰ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Αὐστριακῶν, ὤρελεῖτο ἀπὸ τὰς συμφορὰς τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ, τὸν προέδιδε, καὶ συνεμάχει μετὰ τῶν ἐχθρῶν του.

Ἄλλ' ἀντὶ ἡ δυσμενὲς τύχη νὰ ταπεινώσῃ τὸν Ναπολέοντα, ἀνεβίβαζεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλοτέρην τῆς δόξης περιωπὴν. Ὁ πόλεμος μαινεται, ἐκατομμύριοι ἐχθροὶ ρίπτονται κατὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ Ναπολέων, μετὰ τεσσαράκοντα δύο χιλιάδων πολεμιστῶν μόνον, πράττει ἔργα, ἅτινα οὐδέποτε ἡ ἱστορία ἐθυσάυρισε, ἅτινα δὲν εἶδε ποτε οὔτε ἡ Εὐρώπη, οὔτε ὁ λοιπὸς κόσμος.

Ἐν διαστήματι πέντε ἡμερῶν μόνον, ἐνίκησε καὶ κατετρόπωσεν, ἀνὰ ἓν, τὰ πέντε σώματα τοῦ στρατοῦ τῆς Σιλεσίας, στρατηγούντος τοῦ πρίγκηπος Σβάρτσεμπεργ, ὅστις κατέβαινε προσθοφύλαξ κατὰ τῶν Παρισίων. Ἐφαίνετο μὲν κατὰ τοὺς μεγάλους κινδύνους φαινοτέρα ἡ μεγαλοφυΐα, ἢ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποτὲ ἀναλάμψασα, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσαν αἱ περιδόξοι νίκαι. Ἐνῷ τὸ Σοασὼν, υπερασπιζόμενον ὑπὸ φρουρὰς ἀξιολόγου, ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς πολέμους, οἱ δὲ στρατηγοὶ ἔμελλον νὰ προσβάλωσιν ἀπὸ τῶν νώτων καὶ τῶν πλευρῶν τὸν Βλούχερ ἐμπλέκοντες αὐτὸν ὡς εἰς δίκτυον, οἱ Πρώσοι διὰ προδοσίας ἐνὸς ἀτίμου γάλλου, ἔφυγον καὶ τὴν φορὰν ταύτην τὰ συνετὰ σχέδια καὶ κινήματα τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἐθάρρει βλέπων τὸν ὄλεθρον αὐτῶν, ὅπου ὑπῆρξεν ἡ σωτηρία. Εἰς τὸν Βλούχερ, ἅμα παρουσιασθέντα ἐνώπιον τοῦ Σοασὼν, ὁ Βουλὼ ὅστις εἶχε παραλάβει τὴν φρουραρχίαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μορώ

προσέφερεν αὐτῷ τὰς κλεῖς καὶ οἱ σύμμαχοι δὲν ἐκωλύοντο πλέον εἰς τὴν πορείαν των.

— Λοιπὸν τοῦ Μορώ τὸ ὄνομα εἶναι πάντοτε ἀπαίσιον εἰς ἐμὲ, ἐπερώνησε μετ' ἄλλους ὁ Ναπολέων.

Ὁ Βλούχερ ἐν τούτῳ κατέβαινε μετὰ ὀκτάκις μυρίων καίτοι πληγωμένος, καὶ ὁ Σβάρτσεμπεργ, ἥδη συνθηκολογῶν, ἔκοψε τὰς διαπραγματεύσεις, μαθὼν ταῦτα, ὁ δὲ Ναπολέων, ὅστις ἐν μιᾷ στιγμή ἑστάθμιζε καὶ ἐχάρασσε τὰ σχέδιά του, ἐπινόει λαμπρὸν στρατήγημα. Ἀποφασίσας ὁ ἴδιος νὰ προσβάλῃ τὸν Βλούχερ, θέλει νὰ κρύψῃ τὴν πορείαν του καὶ κελεύει σῶμά τι γαλλικὸν νὰ συνάψῃ μάχην μετὰ τῶν αὐστριακῶν, ἐκπέμπον μεγάλας κραυγὰς, ὅπερ ἐνέφανε πάντοτε τὴν παρυσίαν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἄλλ' ἂν καὶ ἐκέρδητε τὰς νίκας τοῦ Σαὶν Διζιέ, τῆς Βριένης καὶ τῆς Λα-Ροτλέρ, οἱ σύμμαχοι στρατοὶ κατέβαινον ὁλονὲν πρὸς τοὺς Παρισίους.

Ὁ Ναπολέων καταβίνει σπουδαῖος εἰς Troyes ἵνα κόψῃ τὸν δρόμον τῶν πολεμίων, ἀλλ' εἰς Νόγεντ μακθάνει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, λαβὼν τὰ κλεῖδιά, εἰσῆλθε τὴν 7 Φεβρουαρίου ὁδηγῶν στρατιὰν ἀπειράριθμον. Καταβάλλει μὲν τὰ πνεύματα ἡ ἀγγελία αὕτη, καὶ οἱ ἀδύνατοι Βουρβωνοὶ προσπαθοῦσιν ἐπὶ στιγμήν νὰ ὑπενθυμίσωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν ὅτι ὑπῆρξέ ποτε εἰς Γαλλίαν Δυναστεία Βουρβωνική, ἀλλ' αἱ περικλεεῖς νίκαι εἰς Λα-Φερ-τὲ, Σάμπ-Ὠβερ, Μομμικίλ, Βωσιὰμ καὶ Μοντε-ρῶ, ἐπαναφέρουσι τὸν Ναπολέοντα μετὰ τῆς στρατιᾶς του εἰς Τρόγες.

Ἄλλ' ἔρρεεν ὁ χρόνος ὁ εἰμαρμένος, καὶ ἦλθεν ἡ 30 τοῦ Μαρτίου ἐμποιοῦσα φόβους καὶ ὑποψίας εἰς τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, στερουμένην πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν ἐπισήμων εἰδήσεων τοῦ Ναπολέοντος. Γνωρίζοντες ὅμως οἱ πολῖται ὅτι εὕρισκτο ἐκτὶ πλησίον, δὲν ἀπεθάρρυνον, καὶ περιέμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν συνδρομὴν του. Ἐν τούτοις, ἀναχωρητάς τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Ρώμης, τὰ πνεύματα εὕρισκοντο εἰς ταραχὴν καὶ τὰ τῆς πόλεως εἰς ἐλεεινὴν σύγχυσιν, οἱ δὲ προδοταὶ ἐμηχανοῦργουν ἐν παραβύσῳ προδοσίαν ἀτιμοτάτην καὶ ποταπὴν, τὴν πώλησιν τῆς πατρίδος των. Καὶ οἱ μὲν πλοῦσοι ἤθελον νὰ συνθηκολογήτῳσι, νὰ παραδοθῶσιν, οἱ δὲ πτωχοὶ ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσωσι, θέλοντες νὰ μὴ μολυνθῇ ἡ ἐθνικὴ δόξα ἡ ὀφειλομένη εἰς τὸ αἷμα τῶν τέκνων των, καὶ πολλοὶ τῶν συνοικιῶν τεχνίται ἐκράγαζον μεγαλοφῶνως, ζητοῦντες ὅπλα, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἐν τέλει ἤθελε νὰ τοὺς ὀπλίσῃ.

Πλησιάζοντος ἐν τούτοις τοῦ συμμάχου στρατεύματος τῶν ἐχθρῶν, οἱ νεοσύλλεκτοί τοῦ δουκὸς τοῦ Τρεβίζου καὶ τοῦ ὑποστρατήγου Μορμὸν, ἠθέλησαν νὰ δοκιμάσωσι τὴν ἀντίστασιν, καὶ χιλιάδες τινὲς στρατιωτῶν ἄλλων, τοῦ Πολυτεχνικοῦ σχολείου οἱ μαθηταί, καὶ ἐξῆλθον χίλιοι ὡς ἐγ-

γιστα πολῖται τινες ἀγαθοὶ πάντες εἰς μόνον δυσ-
μυρίους μαχητὰς ἀναβαίνοντες, ἀρχίζουσι τὸν πυ-
ροβολισμὸν καὶ μάχονται μετὰ γενναιότητος. Τὸ
πεδίον τῆς μάχης ἦταν τὰ πρὸ τῶν Παρισίων
ὕψωματα, ἅτινα μετὰ συνεχεῖς καὶ πεισματώ-
δεις συμπλοκάς ἔμενον εἰς τοὺς Γάλλους. Καὶ
προβληματικὴ μὲν ἦτο ἡ θέσις τῶν Ῥώσων, πλη-
σιάζοντος τοῦ Ναπολέοντος, ἀλλ' ὁ Βλουγερ φθά-
σας εἰ δεξιῶν ἐπίκουρος καὶ ὁ πρίγκηψ Βύρτεμ-
βεργ ἀφ' ἐτέρου μέρους, ἠνάγκασαν τοὺς ἀνδρείους
Γάλλους νὰ πολεμήσωσιν οὐχὶ πλέον ὑπὲρ τῶν
θέσεων — αὗται δὲν ἐκρατοῦντο πλέον. — ἀλλ'
ἵνα ἀποθάνωσι τὸν θάνατον τῆς τιμῆς. Τὸ τάγ-
μα ὅπερ ἐμάχετο εἰς Παντὲν, ὑπεχώρει ἤδη μετ' ἀ-
πιστεύτου ἀνδραγαθίας, καὶ ἐπέστρεφε μαχό-
μενον εἰς Παρισίους, ὅτε στρατιωτῆς τις πλη-
γωθείς καὶ ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ ἔλεγε
τὰ ἀξιωματικόμενα ταῦτα,

— Ἀ! αὐτὴν τὴν φορὰν εἶναι παραπολλοί!
Ἄλλ' ὁ Βασιλεὺς Ἰωσήφ Βοναπάρτης ἔδιδε
τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς Δουκὰς τῆς Ῥαγουζης καὶ τοῦ
Τρεβίζου νὰ συνθηκολογήσωσι μετὰ τῶν ἐχθρῶν,
καὶ ἔσπευδεν εἰς Ῥαμβουλε πρὸς ἐντάμωσιν τῆς
αὐτοκρατορίσης. Καθ' ὁδὸν ὁ στρατηγὸς Δεζιάν
τῷ ἐγγχειρίζει ἐπιστολὴν, ταῦτα γράφουσιν,

α Τῷ Βασιλεῖ Ἰωσήφ.

Ω; καὶ εἶπον καὶ σοὶ ἔγραψα, ἐπ' οὐδεμιᾷ πε-
ριστάσει πρέπει νὰ πέσωσιν εἰς ἐχθρὶκὰς χεῖρας
ἡ Αὐτοκράτειρα καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς Ῥώμης. Ἐ-
πὴρα τὰ μέτρα μου, αὔριον εἶμαι εἰς Παρισίους
μετὰ τῆς σωματοφυλακῆς μου· κράτει καλῶς ἕως
αὔριον καὶ ἀσφάλισον τὸν θησαυρὸν καὶ τὰ πο-
λεμεφῶδια. Μὴ ἀφήσῃς τὸν υἱόν μου· μάθε ὅτι
προτιμῶ νὰ πνιγῇ εἰς τὸν Σηκουάναν παρὰ νὰ πέσῃ
εἰς χεῖρας ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας. Ἡ τύχη τοῦ Ἀ-
στυνακτος, αἰχμαλωτισθέντος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
ἦτο δι' ἐμὲ πάντοτε τὸ ἐλεεινότερον τῆς ἱστορίας
ἐπεισόδιον.

Ὁ φίλος ἀδελφός σου
ΝΑΠΟΛΕΩΝ.

Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀναγνούς ἄνευ συγκινήσεως,

— Εἶναι ἀργά, εἶπε τῷ στρατηγῷ, ἔδωσα δια-
ταγὰς νὰ παραδοθῇ ἡ πρωτεύουσα.

Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς Δεζιάν ἠγάπα ὑπὲρ τὴν ζωὴν
τὴν τιμὴν του, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ τὴν
φυγὴν τοῦ Ἰωσήφ, ὠργίζετο διὰ τὴν ἀδυναμίαν
αὐτῇ.

— Ναί, Βασιλεῦ, ἀπεκρίθη μετ' εὐλαβοῦς ἀξιο-
πραΐας, ταῦτα θέλω τὰ ἀναφέρει αὐτολεξεῖ εἰς
τὸν Αὐτοκράτορα, ἀλλὰ δὲν θέλει τὰ πιστεῦσαι.

Καὶ κεντήσας τὸν ἵππον, διαβαίνει τοὺς Πα-
ρισίους, φθάνει εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Δουκῆ τοῦ
Τρεβίζου, καὶ διηγείται τὰ συμβάντα. Οὗτος δὲ
γράφει εἰς τὸν πρίγκηπα Σβάρτσμεμβέργ,

α Πρίγκηψ,

Αἱ διαπραγματεύσεις ἤρχισαν ἤδη. Ἄς ἐμπο-
δίσωμεν τὴν αἱματοχυσίαν. Ἐχω πληρεξουσιότη-

τα νὰ προτείνω εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ἀναχωρῆν,
ὅπως συνθηκολογήσωμεν, σώζοντες τὴν πόλιν τῶν
Παρισίων, ὅπου εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ ὑπε-
ρασπισθῶμεν μέχρις ἐσχάτων, ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς
πολιορκίας. » Ἄλλ' ἄλλως ἔδοξε τῇ εἰμαρμένῃ.

Φθάς εἰς Τρόγες· ὁ Αὐτοκράτωρ ἔμεινε μίαν
ᾠραν μόνον, ἔσπευδε πρὸς τοὺς Παρισίους. Οὐ
μακρὰν τοῦ σκοποῦ, ταχυδρόμος τις φθάνει ἀπὸ
ῤυτῆρος κραυγάζων μακρόθεν ποῦ εἶναι ὁ Αὐτο-
κράτωρ, πλησιάζει καὶ τῷ προσφέρει ἐπιστολὴν
τοῦ Λαβαλέτ. Ἡ συνθήκη, ἔγραφεν οὗτος, ὑπεγρά-
φη, αὔριον εἰσέρχονται οἱ σύμμαχοι εἰς Παρι-
σίους· τετέλεσται!

— Διὰ μιᾶς ὥρας βραδύτητα! ἐκραύγασεν ὁ
Ναπολέων μετ' ὄνον ἀνεκφραστον.

Εἰσελθὼν ἐν τινὶ οἰκίᾳ, ἀνοίγει τὸν χάρτην
ὅπου συνείθιζε νὰ μελετᾷ τὰς θέσεις τῶν πολε-
μίων, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ ἀφίσῃ τὴν ψυχρὰν ταύ-
την στρατηγικὴν σπουδὴν θέλων νὰ μάθῃ τί γί-
νεται εἰς Παρισίους. Ἐξέρχεται νὰ ἀναπνεύσῃ ὀλί-
γον ἀέρα ἀνοικτότερον διότι, καθὰ ἔλεγεν, ἡ
κεφαλὴ του ἦτο κάμνους, περιπατεῖ βραδέως, καὶ
εὐλαβῶς καὶ σιωπῶντες ἔπονται οἱ ἀξιωματικοί
του. Τὴν στιγμὴν ταύτην φθάνει ὁ στρατηγὸς
Βελιάρδ ὁδηγῶν μοῖραν τινα πυροβολικοῦ ἐκ Πα-
ρισίων. Ὁ Ναπολέων τὸν καλεῖ κατ' ὄνομα, ἐκεῖ-
νος πεζεῦει, καὶ ἡ συνέντευξις των εἶναι ζωηρο-
τάτη.

— Λοιπὸν, κύριοι, εἶπε στραφεὶς εἶτα πρὸς τοὺς
μικρὸν ἀπέχοντας ἀξιωματικούς, θαρρῶ ὅτι πρέ-
πει νὰ ὑπάγωμεν ἀμέσως εἰς Παρισίους· ἄς σπεύ-
σωμεν.

Καὶ ἔτρεχε δεξιόμενος τὸν Βελιάρδ πρὸς τὰ
ὀχήματα.

— Μεγαλειότατε, ἔλεγεν οὗτος, δὲν ὑπάρχει
οὐδὲ ἐν σύνταγμα εἰς τὴν πρωτεύουσιν.

— Δὲν πειράζει εὐρίσκω τὴν ἐθοφυλακὴν αὔ-
ριον, φθάνει ἡ φρουρά μου καὶ δι' αὐτῆς ἐπανορ-
θῶν τὰ ἡμαρτημένα. Σὺ ἀκολούθησόν με μετὰ
τῆς Μοίρας.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, δεκατρεῖς μυριάδες
πολεμίων ζῶνουσι τὴν πρωτεύουσιν.

— Στρατηγέ, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων, θεῖόν τι
νεῦμα ποιήσας διὰ τῆς χειρὸς, ἡ φρουρά μου γνω-
ρίζει νὰ ἀνοίξῃ δρόμον μεταξὺ τῆς πληθύος.

— Μεγαλειότατε, ρίψοκινδυνεύετε νὰ πέσητε
εἰς χεῖρας ἐχθρῶν...

Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ σταματᾷ, λαμβάνει τὸν βρα-
χίονα τοῦ Βαλιάρδ, τὸν θλίβει δυνατὰ, καὶ ἐπι-
φωνεῖ μετὰ μεγάλης ἀγανακτήσεως.

— Ἐγώ!.. αἰχμάλωτος ἐνὸς Ῥώσου, αἰχμά-
λωτος ἐνὸς Πρώσου ἐγώ!.. ἄ! τοῦτο εἶναι ἐν-
τελῶς ἀδύνατον! ἤξεύρω ἐγὼ πῶς νὰ ἀποφύγω
τοιούτον ὄνειδος.

Καὶ μετὰ νέας τινὰς ἐνστάσεις καὶ ἀφοῦ ὁ
Βερτιέ καὶ ὁ Καλιαγκοῦρ ἤνωσαν τὰς παρακλή-
σεις των εἰς τὰς τοῦ Γαλιάρδ, ὁ Ναπολέων λέγει
μετ' ὄνον ἀποφασιστικόν, μετ' ὕψος περιφρονήσεως.

— Ὡς καθὼς βλέπω ὅλος ὁ κόσμος χάνει τὸ λογικόν του. Ὁ Ἰωσήφ εἶναι . . . εἶναι ἀνόητος, ὁ Κλάρκ εἶναι προδότης, τώρα τὸ ἐνοῶ.

Τότε ἐπεφάνη ἡ προφυλακὴ τῶν πεζῶν τοῦ Βερτιέ.

Ὁ Βερτιέ βλέπων τὸ ἀναποφάσιστον τοῦ Αὐτοκράτορος προτείνει νὰ σταλῇ ὁ Καλιαγκούρ πρέσβυς συνθηκολογίας εἰς τοὺς συμμάχους.

— ἔχει δίκαιον ὁ Βερτιέ, εἶπε διακόψας αὐτὸν καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Καλιαγκούρ, ἀπελθε ἀμέσως εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, ἵσως δυνάμει ἔτι νὰ μεσολαβήσω. . . Σοὶ δίδω πληρεξουσιότητα ἀλλὰ πρόσεχε· εἰς τὰς χειράς σου κρέματα ἡ τιμὴ τῆς Γαλλίας καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια.

Ἀνέβη δὲ εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸ Φονταινεβλώ. Φθάς ἐκεῖ δὲν ἠθέλησε νὰ καταλύσῃ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν κατοικίαν, ἔμεινεν εἰς μικρὸν τι ἀγαπητὸν αὐτοῦ δωμάτιον, ὅπου ἡ Χρηστίνη τῆς Σβεκίας ἐδολοφόνησε τὸν Μοναδέσκη. Ἐνῶ δὲ διέβαινε πρόδομόν τινα, εἶπε μὲ φωνὴν ἀσυνειθίστως τραχεῖαν.

— Δὲν θέλω κἀνένα, ἀφήσατέ με μόνον.

Καὶ μετὰ μικρὰν σιωπὴν στηρίζων τὸ μέτωπον διὰ κλεισμένων χειρῶν, εἶπε χαμηλότερον καὶ πλέον ἡσύχως,

— Μετὰ τοσαύτην αἵματοχυσίαν, μετὰ τοσαῦτα ἀνδραγαθήματα καὶ κόπους καὶ θριάμβους καὶ ἐπιμονὴν, ἰδοὺ ποῦ καταντᾷ τὸν ἄνθρωπον ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Φονταινεβλώ.

Παρήλθεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ Ναπολέων, κυρίαρχος ἤδη τοῦ κόσμου, εἰσῆρχετο εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Φονταινεβλώ, ἵνα δεχθῇ εἰς αὐτοκρατορικὸν δεῖπνον τὰ δημιουργήματά του, προικισμένα ὑπ' αὐτοῦ τὴν λάμψιν ἐνὸς θρόνου. ἤρχετο τώρα ἵνα ἀποθέσῃ τὸ ἰδικόν του σκήπτρον, καὶ αἱ αἰθουσαι τῶν τιμῶν καὶ τῶν ὑποδεξιῶσεων ἐσφαλίσθησαν.

Ἀπὸ τὸν ὁρόμον τοῦ Σένσ ἔλθουσιν τότε τὰ στρατεύματα, ἅτινα ὁ αὐτοκράτωρ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς Καμπανίας, εἰς τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ἤρχοντο εἰς Φονταινεβλώ καὶ τὰ λείψανα τῶν σωματίων, ἅτινα ὑπερασπίσθησαν τοὺς Παρισίους. Οἱ στρατιῶται ἐκυριεύοντο ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ἀκρατήτου, καὶ πανταχόθεν ἀντήχουν ζητωκραυγαὶ καὶ ἐπευφημίαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ δὲ Ναπολέων σκέπτεται ἂν πρέπη νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὴν Λωτρὰν, ἢ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀνάγκησιν τῶν Παρισίων, καὶ ἡ τελευταία σκέψις τῷ φαίνεται προτιμητέα, διότι ἀγαπᾷ μᾶλλον τὴν γενναίαν δοκιμὴν τῶν ὅπλων ἢ τὴν τύχην τῶν διαπραγματεύσεων. Κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας διέγραφε τὸ σχέδιον τῆς προσβολῆς, ὅπερ

ὁρίμασθη κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὴν διάνοiάν του, ἀλλ' αἱ εἰδήσεις τῆς 31 Μαρτίου δεικνύουσιν ὅτι ἡ παρούσα θέσις τοῦ ἥτον ἀπεγνωσμένη, καὶ ὅμως καταγίνεται ἀθροίζων τὰς δυνάμεις τοῦ εἰς Φονταινεβλώ ἔπομένως, ὁ μὲν Δουξ τῆς Ραγούζης ἔχει τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὴν Ἑσώνην, ὁ δὲ Δουξ τοῦ Τρεβίζου εἰς Μανενσὺ, καὶ ἡ ἀποσκευὴ καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ πυροβολικοῦ εὐρίσκονται πέραν τοῦ δάσους, ἐνῶ ὁ Λαφέβρ, ὁ Νέη, ὁ Μαγδονάλδος, ὁ Βερτιέ καὶ ἄλλοι τινὲς στρατηγοὶ συσσωματοῦνται μετὰ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου.

Ὁ αὐτοκράτωρ λοιπὸν περικυκλοῦται ὑπὸ πίστεως καὶ ἐνθουσιώσεως στρατιᾶς, πνεύσεως τὸ ἀγιώτερον τῶν αἰζημάτων, τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος, ἀναγγέλλει δὲ εἰς τοὺς στρατηγούς τὰ κατὰ τὴν πρωτεύουσαν συμβάντα, παραγγέλλων νὰ μὴ τὰ φανερώσωσιν εἰς τὸ πλῆθος. Διατάττει εἶτα τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς παλαιᾶς σωματοφυλακῆς.

Ἡ ἐπιθεώρησις ἔχει τι ἀσυνειθίστον καὶ ἐπίσημον, ὁ αὐτοκράτωρ μετρεῖ διὰ τοῦ βλέμματός τοὺς στοίχους τῶν ἀνδρείων του, καὶ θαρρεῖ ὅτι ἡ συγκρότησις μάχης, ὡς εἰς τὸ Μαρέγγον, εἰς Ἀουσερλίς καὶ εἰς Βαγράμ, δύναται νὰ ἀνακτήσῃ τὴν μητρόπολιν καὶ νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὁρὸν τῶν πολεμίων του.

— Δὲν εἴμεθα ἔτι ἐντελῶς ἀπεγνωσμένοι, εἶπε τῷ στρατηγῷ Λαφέβρ· ὁ Καλιαγκούρ ἠπατήθη. Ὁλος ὁ κόσμος ἀπατάται ἐδῶ, προσέθηκε περιφέροντες κρύφιον βλέμμα εἰς τοὺς λοιποὺς στρατηγούς του· εἰς ἐμὲ μόνον ἀνήκει καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνδρείους νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, εἰς τοὺς ἀνδρείους αὐτοὺς οἵτινες ἔχουσι πίστιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Κύριε Δουξ, εἶπε μετ' ὀλίγον, διατάξατε τὸν σχηματισμὸν τετραγώνου.

Καὶ τοῦ Δουκὸς κελεύσαντος ἡ κίνησις ἐκτελεῖται, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐξερχόμενοι τῶν τάξεων τοποθετοῦνται ἐν κύκλῳ περὶ τὸν αὐτοκράτορα, καὶ τυμπανισμὸς ἀντήχησε διαρκής. Ὁ δὲ Ναπολέων ἐπιβαλὼν τὴν σιωπὴν διὰ νεύματος, ἐπιφωνεῖ ταῦτα πρὸς πάντας.

— Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί καὶ στρατιῶται τῆς παλαιᾶς μου σωματοφυλακῆς, ὁ ἐχθρὸς προέλαθεν ἡμᾶς κατὰ τριήμερον ὁδοιπορίαν καὶ ἐκυρίευσεν τὴν πρωτεύουσάν· πρέπει νὰ τὸν ἐκδιώξωμεν.

Ψιθυρισμός τις ἠκούσθη ὑπόκωφος ὡς θρόντημα κεραυνοῦ μεμψικρυσμένου, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ αὐτοκράτορος σπινθηροβολοῦσι.

— Πολλοὶ γάλλοι ἀνάξιοι, ὑπέλαβε τὸν λόγον, πολὺ πρόσφυγες, εἰς οὓς ἡμεῖς ἀπενειμόμεν τὴν χάριν, ὑψώσαν ἤδη τὴν λευκὴν σημαίαν καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν πολεμίων. Οἱ ἄνδρες! θέλουσι λάβει τὰ ἐπίχειρα τοῦ ἀνοσιουργήματος αὐτῶν.

— Ναί, ναί! ἐπιφωνοῦσιν οἱ Ἀξιωματικοὶ ψαύοντες τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους.

Καὶ μετὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους τοῦ Ναπολέοντος φλογεροῦς, ἠλεκτρίσθη ἡ παλαιὰ σωματο-

φυλακή, ἥ; ὁ ἐνθουσιασμὸς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐπλησίαζεν εἰς τὴν παραρρόαν.

— Εἰς Παρισίους, εἰς Παρισίους! ἐκράυγαζον ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ! θάνατος εἰς τοὺς προδότας!

Ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν στρατηγῶν ἔμενον ἀκίνητοι, ἡ πίστις τῶν ἐκλονίζετο, δὲν εἶχον κατὰ νοῦν ἢ τοὺς πλουσίους μισθοὺς τῶν, τὰς θέσεις καὶ τὰς ἀναπαύσεις τῶν, ἡ δὲ πατρίς καὶ ὁ Ναπολέων ἐσθύνοντο ἐν τῇ ἀπληστίᾳ τῆς ἰδιοτελείας αὐτῶν.

Ὁ Ναπολέων καταχωρεῖ τὴν ὁμιλίαν του εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἀνάκτορον συνωδευμένος ἀπὸ τὸν Δουκά τοῦ Βισάνου τοῦ μόνου πιστοῦ λειτουργοῦ του. Χίλια σχέδια διέβαινον ἀπὸ τὸν νοῦν του.

Ἦρκει μὲν ἡ μόνη αὐτοῦ εὐφυΐα νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης καὶ νὰ καταβάλῃ τὴν ἀγενῆ προδοσίαν καὶ τὴν ἄμετρον πληθὺν τῶν πολεμίων του, ἀλλὰ δὲν εἶχε πρὸ αὐτοῦ τὰς πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν περιστάσεις, ὅτε ἡ νεότης, πιστεύουσα καὶ φλογερὰ, ἤλπιζε δόξαν καὶ εὐρὺ στάδιον ἀπὸ μόνον αὐτόν. Οἱ μαθηταὶ του οἱ τοσοῦτον ποτε πειθήνιοι, ἤθελον ἤδη νὰ ἄρχωσι ἢ νὰ ἦναι διδάσκαλοι, οἱ στρατηγοὶ του ἦσαν πρίγκηπες ἢ δούκες, καὶ ἕκαστος ἀντιστράτηγος ἔφερε τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν περικλεσετέρων μαχῶν του, ὥστε αὐτὸς ἦτο συνειθισμένος νὰ θαδίζῃ περικυκλούμενος ὑπὸ τῶν ἐμψύχων τούτων τροπαίων. Πλάνη ἀξιοθρήνητος! ἐθάρρει ὅτι δὲν ἦρκει αὐτῷ ἡ ἰδία δόξα, ὅτι ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνάγκην τῶν πλαυητῶν του ἵνα φωτίσῃ τὸν κόσμον.

Ἐὰν ὁ Ναπολέων ἐπίστευε κατ' αὐτὴν τὴν κρίσιν ὅρην εἰς μόνην τὴν μεγαλοφυΐαν του, ἐὰν ἀπεμάκρυνε τὰ διεφθαρμένα πλάσματα, ἐὰν τέλος ἐξρίψκοινδύνευσεν, τολμῶν, ὡς ὁ μέγας Κονδὲ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φριβούργου, νὰ ῥίψῃ τὸ στρατηγικὸν σκῆπτρον ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Παρισίων, ἀναμφιβόλως ἡ μητρόπολις τῆς Γαλλίας θὰ ἦτον ὁ τάφος τῶν τριάκοντα μυριάδων ἐχθρῶν, αἵτινες τὴν ἐξουσίαζον χάρις εἰς τὴν ἀψυχίαν καὶ εἰς τὴν ἐπιβουλὴν τῶν ἐνδόξων λυμαινῶν τῆς Γαλλίας.

Οἱ στρατηγοὶ ἐν τούτοις, γνωρίζοντες τὴν περὶ διαπραγματεύσεων ἀποστολὴν τοῦ δουκὸς τῆς Βικένσης εἰς Παρισίους, ἡρώτων μετὰ πολλῆς περιεργίας καὶ λίαν ἀνῆσυχον πάντα ἐκ τῆς Πρωτευούσης ἐρχόμενον. Ἐμαθον δὲ ὅποιας μεγάλας κινήσεις ἐνήργει ἡ στάσις τῶν βασιλικῶν, καὶ κατὰ πρῶτον εὐλαβῶς ψιθυρίζοντες, βαθμηδὸν δὲ ἐκφράζοντες φανερά παράπονα καὶ παρατηρήσεις πικράς καὶ ἀπρεπεῖς κατηγορίας, ἐκήρυξαν ὅτι δὲν ἐστρατεύουσι κατὰ τῶν Παρισίων. Ὁ Ναπολέων λοιπὸν ἔχανε τοὺς μεγάλους στρατηγοὺς του καὶ δὲν ἔμενον αὐτῷ ἢ μόνοι οἱ στρατιῶται.

Ὁ δὲ δουξ τῆς Βικένσης ἠδυνήθη, μετὰ πολλὰς δυσκολίας νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Βονδύ, ὅπου εὕρισκετο ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, ὅστις, ἀγαπῶν αὐτόν, τὸν ὑπεδέχθη μετ' εὐμενείας, ἀλλ' εἶχεν ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Παρισίων τὰς κλεῖς, καὶ σπεύδων νὰ

εἰσέλθῃ ἐν θριάμβῳ, τῷ εἶπεν ὅτι ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκούσῃ εἰς Παρισίους.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο γενναίου χαρακτῆρος, ἐν δὲ μόνον εἶχε κατὰ νοῦν, τοῦ κόσμου τὴν εἰρηνopoίησιν. Ὄθεν μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας συνεκάλεσε συμβούλιον καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν κρίσιν του τρία ζητήματα.

1. Νὰ κλεισθῇ εἰρήνη μετὰ τοῦ Ναπολέοντος διὰ μέσων ἐξασφαλιστικῶν.

2. Νὰ ἰδρυθῇ ἀντιβασιλεία.

3. Νὰ ἀνακληθῶσιν οἱ Βουρβῶνοι.

Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῆς πατρίδος, ἀνάξιοι τινεῖς, Γάλλοι, ὧν ἐπρώτευσεν ὁ πρόδοτος Ταλλεϋράνδ, ἀνήγγειλον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὅτι ὁ Ναπολέων εἶναι πτώμα μὴ ἐτι σεσηπὸς, ἀλλὰ πτώμα.

— Λοιπὸν, εἶπε ξηρῶς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας, ἐγὼ δὲν θέλω διαπραγματευσθῇ μετὰ τοῦ Ναπολέοντος, οὐδὲ ἀναγνωρίζω κανένα ἐκ τῆς οἰκογενείας του.

Περίεργον εἶναι ὅτι οἱ πλείστοι τῶν αἰσχυρῶς προδοσάντων τὸν Ναπολέοντα ἦσαν ἱερεῖς.

Ὁ κακοῦργος Ταλλεϋράνδ ἐν τούτοις συγκαλεῖ τὴν Γερουσίαν καὶ τὴν πείθει νὰ θεσπίσῃ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος. Οἱ δὲ ἡγορασμένοι γερουσιασταί, ἂν καὶ ἐναντία τῶν νόμων ἐνεργοῦντες, ἂν καὶ ἔλειπον τὰ ὀκτὼ ἔννατα τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, ὑπέγραψαν τὸ θέσπισμα προσθέντες μικρὸν τινα ὄρον, οἱ Βουρβῶνοι νὰ ἀναγνωρίσωσι τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς ἐκ τούτων ὠφελείας τῶν γερουσιαστῶν.

Οὕτως ἔπεσεν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἡ Αὐτοκρατορία, καὶ ὁ Ναπολέων, ἐγκαταληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδιοτελῶν στρατηγῶν του, παραιτεῖ τὸν θρόνον εἰς ὄφελος τοῦ υἱοῦ του.

Ἀλλ' οἱ σύμμαχοι δὲν ἐδέχθησαν τοιαύτην παραιτήσιν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Ναπολέοντος ὅτι τὸν δέχεται εὐχαρίστως εἰς τὸ Κράτος του, ἄλλως, πρέπει νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Αἰθλίαν (Elbe).

— Ὅχι, ἐκράυγασεν ὁ Ναπολέων, ὑπάγωμεν κατὰ τῶν συμμάχων· ὁ λέων δὲν ἀπέθανεν εἰσέτι.

Ἀλλὰ μέγα μέρος τῆς στρατιάς του ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τῶν πολεμίων, οἱ παρ' αὐτῷ στρατηγοὶ δὲν ἤκουον πλέον τὴν γενναίαν φωνὴν του.

— Ἄς ὑπάγωμεν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ θέατρον τῶν πάλοι γαλλικῶν θριάμβων, καταφύγιον ἄξιον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. Εἶναι ὁ τόπος τῶν θυμμάτων, ἰδοὺ αἱ Ἄλπει, εἰς τὰς Ἄλπει, κύριοι ἀκολουθεῖτέ με εἰς τὰς Ἄλπει!

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἡρωϊκὴν αὐτὴν πρότασιν ἀπορρίπτουσιν οἱ στρατηγοὶ του.

Καὶ ὁ Ναπολέων, ὑπὸ ἀλγεινῶν αἰσθημάτων σπαρταττόμενος, γράφει·

« Ἀφοῦ οἱ σύμμαχοι μονάρχαι εἶπον, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέων εἶναι μόνον πρόσκομμα εἰς τὴν εἰρήνην τῆς Εὐρώπης, ὁ αὐτοκράτωρ, πιστὸς εἰς τὸν ὄρκον του, κηρύττει, ὅτι παραιτεῖ, δι' αὐ-

τὸν καὶ τὰ τέκνα του, τοὺς θρόνους τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, καὶ, ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας.

Ἐγράφη, ἐν τοῖς ἀνακτόροις Φοντεναιβλώ, τὴν 11 Ἀπριλίου 1814 »

— Τοῦτο λοιπὸν, εἶπε τῷ Καλλιαγκοῦρ, τοῦτο θέλουν, νὰ γράψω ;

Ὁ Δουξ τῆς Βικένσης, δὲν ἐγνώριζε τὰς διαφόρους περὶ τῶν περιστάσεων τούτων ὁμιλίαις, καὶ ἤκουσε μετὰ συννοίας καὶ εὐλαβῶς τοὺς εὐγενεῖς καὶ ὑπερῆφάνους λόγους τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις μάτην ἐζήτηι νὰ διεγερῇ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν τιμὴν εἰς τὴν καρδίαν τῶν στρατηγῶν του.

— Μεγαλειότατε, τῷ εἶπεν ὁ Καλλιαγκοῦρ συγκεκινημένος καὶ μόλις δυνάμενος νὰ ὁμιλῇ, εἰς τὴν ἱστορίαν θὰ ἦναι ἀνήκουστος ἡ σημερινὴ θυσία.

— Παραितῷ, ἀπεκρίθη ξηρῶς ὁ Ναπολέων, παραιτῷ, ἀλλὰ δὲν δίδω τίποτε.

Καὶ αὐτὸν ἔπεμψε πληρεξούσιόν του καὶ τὸν πρίγκηπα τῆς Μοσχόβης, οἵτινες φθάντες εἰς Παρισίους ὑπέγραψαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ταλλεϋράνδ τὴν πολυθρήλλητον συνθήκην τῆς 11 Ἀπριλίου, ὅπου δι' εἴκοσι δύο ἄρθρων ἀπεφασίσθη ἡ τύχη τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου. Ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἡγεμονία τῆς Αἰθαλίας.

Ἰπέγραψεν ὁ Ναπολέων τὴν συνθήκην, μετὰ πολλὰς δυσκολίας καὶ δισταγμοῦ.

— Ἀτυχές τέκνον μου, ἐπεφώνησεν ἔπειτα, ὁ πατήρ σου δὲν ἔχει τι νὰ σοὶ ἀφήσῃ πλέον.

Καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 12 Ἀπριλίου 1814 ἐνῷ Κάρολος ὁ Δέκατος εἰσῆρχετο εἰς τοὺς Παρισίους, ὁ Σούλτ ἐνίκα τοὺς Ἀγγλους παρὰ τὰ τείχη τῆς Τουλῶνης, ἱκανοποιῶν, ὥς εἰπεῖν, τὸν Ναπολέοντα διὰ τὰς ταπεινώσεις καὶ τὰς θλίψεις του εἰς Φονταιβλώ. Ὁ Βέλγικτων δὲν ἠδυνήθη νὰ κυριεύσῃ διὰ τῶν ὃπλων τὴν πόλιν ταύτην, καὶ τοὶ ἀντιτάξας ἐβδομήκοντα χιλιάδας κατὰ τῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων φρουρῶν τοῦ Σούλτ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΕΝΙΕΡΟΣ.

(Συνέχεια, ὅρα φυλλάδιον 37)

Ὁμολογία ἀπροσδόκητος.

Οὐδὲν ἄλλο ἐλάχιστα ἐπιδεκτικὸν ἀνοχῆς παρὰ τὴν ὁδύνην τὴν ἀόριστον, ἐκείνην ἧτις δὲν ἔχει ὄνομα ἐν τῷ λεζικῷ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Ἡ ζηλοτυπία εἶναι μόλις ἄλλος χυδαῖον, κόρη τῆς φιλαυτίας· θαλαπομένη μέχρι βαθμοῦ τινος, κοινοῦ καθ' ὅλους σχεδὸν τοῦς ὁργανισμοῦς, πρέπει νὰ ἔχῃ θάλαττον τι προκλητικὸν, ἐπειδὴ πολλὰ ὄντα διαβιοῦσιν ἐν τῇ ζηλοτυπίᾳ καὶ λίαν καλῶς ἔχουσιν· ἀλλ' ὅταν ὁ ἀστυκὸς οὗτος δαίμων τῆς

ἐνδομύχου διαμάχης μεταλλοιοῦται εἰς τὸν γύπα τοῦ προμηθεῶς καὶ ἀντὶ ν' ἀποξέσῃ τὴν ἐπίδερμίδα βιβρώσκει τὸ ἥπαρ, ὦ ! τότε οὐδὲν ὑπάρχει ὄνομα διὰ τὸν ζωντανὸν αὐτὸν θάνατον· δὲν εἶναι πλέον ζηλοτυπία, ἀλλ' εἶναι τι χειρότερον ἢ ὁ ἔδης.

Ἡ ἀνυπόφορος αὕτη ὁδύνη κατεβατάνιζε τότε τὸν Ἀνδρέαν. Ἀπὸ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Προμηθεῶς ἅπαντες ὅσοι ἐβουλήθησαν νὰ κλέψωσι τὸ οὐράνιον πῦρ ἐν μιᾷ μόνῃ ὥρᾳ ἐξέτισαν αἰῶνα ὅλον ἐπὶ τοῦ Κανκᾶσου. Ὁ Ἀνδρέας εἶδε γινόμενον ἅπαντον τὸν Κόμητα εἰς τὰ σκότῃ τῆς νυκτὸς καὶ τῶν δένδρων. ἤκουσε δὲ τὸν κρότον δευτέρας θύρας κλειομένης ἐν προφυλάξει, καὶ τὰ ὅμματα του ἐζήτουν διὰ μέσου τῶν δρυφράκτων ν' ἀνακαλύψωσιν ἀκτινὰ τινα φωτὸς ἐσωτερικοῦ εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἐρημητικοῦ οἰκήματος· ἀλλ' οὐδὲν ἔφωγεν ἐπὶ τῆς προσώψεως, καὶ οὐδεὶς ἐκείθεν ἐξήρχετο ἤχος· ἂν δὲ ποτὲ ἡ ἀκοή του ἐπίστευεν ὅτι ἐφέροντο διὰ τοῦ ἀέρος ψιθυρισμοὶ φωνῶν ἀνθρωπίνων, ἀνεγνώριζεν ἀμέσως ὁ Ἀνδρέας ὅτι ἄνεμος νυκτερινὸς ἔσσει τὰ φύλλα, καὶ παρήγε τοὺς διακεκομένους ἐκείνους ψιθυρισμοὺς ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου.

Ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀνάγκη ν' ἀκούσῃ διὰ νὰ μάθῃ, διὰ νὰ νοήσῃ, διὰ νὰ ὑποφέρῃ τὸ πᾶν. Ἐν περιστάσει τοιαύτῃ, τίς ἀνὴρ ἠδύνατο νὰ προτείνῃ καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν; Ἐκ διαλειμμάτων δὲ παροξυσμοὶ τῆς λήρου τοσοῦτον βέβαιος διέφλεγε τὸν μυελὸν τοῦ Ἀνδρέου ὥστε ἐπλησίαζε τὰ δρύφρακτα ἐπὶ σκοπῷ νὰ τρομάξῃ τοὺς ἐραστάς, ἐκχύνων τὴν βροντώδη ἐκείνην φωνήν, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ ποιητής, τὴν φωνὴν ἐκείνην τὴν ἀντηχοῦσαν εἰς τὰ ἔρημα δάση καὶ διαχύνουσαν εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα τὴν χροιάν τοῦ θανάτου.

Καὶ διέῤῥεον αἱ ὥραι, ἐὰν ὥρας δύναται τις ν' ἀποκαλέσῃ τὴν αἰωνιότητα, ἣν διέρχεται ὁ θνητὸς ἐν τῇ ὁδύνῃ τοῦ ἔρωτος. Ἐλαφρά τις γραμμὴ ὀπαλίου διέδραμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων, καὶ ἀστέρες τινὲς σποράδην καὶ μακρὰν πλανώμενοι εἰς τὸν σκοτεινὸν κόλπον τοῦ οὐρανοῦ ὠχρίασαν κατὰ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο φῶς τῆς αὐγῆς. Κατὰ τὴν ὥραν δ' ἐκείνην ὅτε οὐδὲ νῦξ εἶναι πλέον, οὐδὲ λυκαυγὲς εἰσέτι, ὁ Ἀνδρέας ἤκουσε λίαν διακεκριμένως τριγμὸν θύρας καὶ δοῦπον βημάτων ἐντὸς τοῦ κήπου. Ἐβάδιζε δὲ τις ἔσθθεν πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ δρύφρακτα, καὶ νέον μυστήριον ἤρχιζεν. Ὁ Ἀνδρέας ἐκρύβη ὀπίσω χυμοκλάδων λευκῶν κληθῆς παρὰ τὴν δρύφρακτον πύλην, καὶ ἡ καρδία του ἐπαλλε διὰ τοσαύτης σφοδρότητος ὥστε ὀλίγου δεῖν δὲν ἤκουσε τὸν ἐξῆς διάλογον.

— Ἐκοιμήθης ὀλίγον, σὺ Βαλεντίνε ; — Πολυλὰ ὀλίγον, Κύριε Κόμη. — Θὰ κοιμηθῶ ἐγὼ πιθανῶς ὅλην τὴν πρωτὴν, καὶ νὰ μὴν ἔλθῃς εἰς τὸ δωμάτιόν μου παρὰ τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς... ὅποια νῦξ Βαλεντίνε !